

Středem správy státní byl dvůr Karlův. Není proto opodstatněna myšlenka, že stálým středem správy finanční pro říši byl Norimberk.

Karel IV. získal si v Cechách jména otce vlasti, právě tak jako zván byl v říši „des heiligen römischen reiches-erztiefvater“. Karel IV. ovšem pečoval především o zemi českou, kterou jmenuje „sancti Imperii membrum nobilium“, staral se však též i o úpravu poměrů v říši. Říši sobeckými choutkami stavů rozvrácenou nemohla však pozvednouti ani vladařská prozíravost Karlova. Následky projevíly se za slabého panování Václavova.

„Kupují nás!“

„Kupují nás!“ čteme skoro denně jako výstrahu v různých statích a článcích. Co pak se skrývá pod těmito dvěma slovy?

Cizí kapitál, hlavně čtyřdohodový, usazuje se u nás, — kupuje naše objekty, naše národní jmění! Tato obchodní politika postupuje u nás rychlým tempem. Mohu uvést několik příkladů:

Ve Škodových muničních továrnách rozhoduje již dnes francouzský kapitál; podobně tomu jest u bývalé Rustonky, a není tomu ani celý měsíc, kdy veliká naše petrolejářská firma Fanto, prodávala své akcie amer. Standart Oil Comp.

A tak den ze dne množí se tyto případy. Tento zájem ciziny o nás není jistě žádná sentimentální, spíše jest mu podkladem dobrý obchod; jest totiž vnikání cizího kapitálu podmíněno nízkým kursem našich peněz. Cizí továrník — kupec — může nabídnouti, počítaje s hodnotou našich peněz, tak značné sumy, kterých zdejší nabídka nemůže učiniti. A přes to cizí kontrahent neprodělává, ježto jej chrání nesmírná difference mezi naším plátidlem a plátidlem jeho.

Naskýtá se nyní otázka, zda-li by tyto případy mohly nám přinést pohromu? Příliš velkým přílivem cizích kapitalistů, náš industriální stát dostal by se pod cizí panství, které by potom mělo v rukou naše osudy. Naše republika ztratila by nejenom hospodářskou, politickou, ale i zahraniční svobodu. Vzpomeňme si jen na „naše“ muniční továrny v Plzni!

Přirozeno, že i sama industrie podléhala by cizí vůli, že by se mohla z našeho státu stát vyssávaná kolonie.

Než připustiti musíme, že cizí kapitál poskytuje zase i určité výhody. Přicházejí noví lidé, pracovníci, kteří nově pokrokově organizují práci, přicházejí cizí peníze a což pokládám za hlavní — cizí kapitál může určitě přivést naše výrobky na světový trh.

Probíráme-li toto thema, seznáváme, že cizí kapitál přináší s sebou své výhody a nevýhody. Při posuzování obou těchto musíme přijíti k závěru, že musí se v takovém napadeném státě zabrániti nebezpečí, které by mohlo vzniknouti, kdyby nevýhody cizího kapitálu převládly výhody.

Bohužel v naší republice nebyly ještě podniknuty, mimo mluvení, žádné kroky. Tu mohu jen pohlédnouti se za hranice na jednoho našeho souseda — republiku rakouskou.

Tam totiž vydali zákon o společenských hospodářských podnicích, jenž v § 37. ustanovuje:

„Státní správa může požadovati, aby byla při zakládání společnosti akciových neb s obm. ručením, státu nebo jiným veřejnoprávním korporacím vyhrazena účast na společenstevním kapitálu až do polovice, a to za podmínek, které nejsou nepříznivější, než podmínky všeobecně platící. Při zvýšení kapitálu může být toto právo uplatněno stran celého zvýšení, dokud účast veřejných korporací nedosáhla poloviny celého kapitálu“.

A skutečně nařízení se také praktikuje. Jak bude u nás?

S—or.

O právnickém studiu žen.

(Pokračování.)

Konkrétní aplikace zákonů, která jest základem právní praxe, jest také důležitou složkou při právním studiu, bohužel dosti zanedbávanou. Přes to, že jest vlastně jeho smyslem a praktickým účelem, přece se fakticky nepožaduje v plném svém rozsahu při právnických zkouškách. Tedy i kdyby ženy měly velkou schopnost konkrétní aplikace, neuplatní jí za současných podmínek v plné míře při studiu, spíše v praxi. Nezdá se mi však možným dokázati a také pisatel toho nedokazuje, že by ženy měly větší sklon pro praxi nežli muži. Tisíce právníků rodu mužského provádí zdárně svou praxi, t. j. konkrétně aplikují právní normy, jímž se při studii naučili a také mladší generace, již se dostalo štěstí studovati práva společně se ženami, nebude choditi o radu ke svým kolegyním v otázkách konkrétní aplikace. Každý skutečný právník má jistě tolik praktického smyslu, aby dovedl si konkrétně oživit právní normy, ne-li snadněji, tedy aspoň stejně spontánně jako žena.

Chceme-li si povšimnouti na tomto místě pouze pisatelova studia o objektivním poměru žen k právům a právníkům, nemusíme bráti v úvahu námitek týkajících se žen samých a ponecháme pisateli radost je vyvracet. Zdáli by snad „ženě nesvědčilo studium tak suchopárné a úmorné, jako jsou paragrafy, zda budou míti naše kolegyně dobrou vůli nezklamati zkušenosti o zdárných výsledcích koedukace na středních školách, kde „ve většině případů dívka studuje vytrvaleji nežli hoch“, zda právnícké studium bude míti jako medicína zmaterialisující vliv na jejich „ženskost“, ty otázky vztahují se na jejich vlastní nebezpečí při vstupu na práva a přenecháme jich rozřešení jim samým.

Studovati ženské schopnosti k právům není dosud možno do všech důsledků, ale přece jest to již snadnější nyní, kdy po tři semestry jsou zapsány jako řádné posluchačky na naší fakultě. Zkušenost může nám poskytnouti důvodů pro i proti. Ale o budoucím významu žen jako právník možno se jen dohadovati a proto předpovídati jim se vši určitostí skvělý úspěch na poli právním, jako činí pisatel, jest dosti odvážné.

V oboru sociálním neupíráme budoucím ženám-právníkům zdárného působení: „Pro činnost sociální přiznává se ženě lepší výzbroj duševní než muži. (Péče o dítě.) Proč tedy otvíráti ženě jen jedno pole sociálního působení, když je zřejmo, že by mohla i na jiných příspěti platně k obohacení kulturního pokladu lidstva.“ Péče o dítě,